

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce S. S., zastoupeného Mgr. Janem Hynštem, advokátem v Praze, Nikoly Tesly 12, 160 00 Praha 6, proti žalované České správě sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 9. 2001, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze, ze dne 25. 9. 2002, čj. 26 Ca 17/2002-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne ze dne 10. 9. 2001, žalovaná žalobci podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, odňala od 22. 10. 2001 plný invalidní důchod. Odůvodnění podotýká, že o nároku žalobce na částečný invalidní důchod bude rozhodnuto dodatečně.

Žalobce proti rozhodnutí žalované podal opravný prostředek; tvrdil, že jeho zdravotní stav se horší, neboť se přidružují další onemocnění. I žalobce přitom považuje za nejzávažnější zdravotní postižení ztrátu vidění na jednom oku se závažným omezením zrakové funkce oka druhého, je však přesvědčen, že posudkový lékař neposoudil toto postižení přiléhavým způsobem, zejm. neprovedl dostatečnou individualizaci subjektivních problémů žalobce spojených se zrakovým postižením.

Městský soud v Praze rozhodnutí žalované rozsudkem ze dne 25. 9. 2002, čj. 26 Ca 17/2002-34, potvrdil. K ověření správnosti posouzení žalobcova zdravotního stavu si opatřil posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „posudková komise MPSV“, „posudková komise“). Proti prvnímu posudku žalobce vznesl námitky; byl proto vyžádán posudek doplňující, v němž byly námitky vzaty v úvahu a byly vysvětleny nejasnosti. Posudková komise však setrvala na původním stanovisku, tj.

že navrhovatel není plně invalidní. Městský soud v Praze k tomu v odůvodnění uvedl, že nepochybuje o správnosti, přesvědčivosti a odbornosti těchto posudků, se závěrem posudkové komise se ztotožnil a proto rozhodnutí žalované potvrdil.

Žalobce se proti rozsudku městského soudu nejprve odvolal k Vrchnímu soudu v Praze. Jelikož věc nebyla skončena do 31. 12. 2002, bylo řízení před tímto soudem zastaveno dnem 1. 1. 2003 (§ 129 odst. 3 s. ř. s.). Účastníci tohoto řízení však mohli do 31. 1. 2003 proti rozhodnutí soudu o opravném prostředku podat kasační stížnost.

Žalobce (dále též „stěžovatel“) svého práva využil a kasační stížnost včas podal. Namítl, že městský soud nesprávně posoudil právní otázku a současně že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, je v rozporu s obsahem spisu [§ 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.]. Vyjádřil přesvědčení, že mu plný invalidní důchod stále náleží, neboť je schopen vykonávat práci pouze při vytvoření zcela mimořádných podmínek. Zrekapituloval vývoj svého zrakového postižení a upozornil také na své psychické problémy, které se mohou vlivem změny statusu (odnětí plného invalidního důchodu) ještě zhoršit. Namítl, že jeho zdravotní postižení je podřaditelné pod bod 2 přílohy 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., tj. pod praktickou nevidomost, neboť pravé oko je zcela slepé a funkce levého oka je zásadně omezena. Stěžovatel závěrem také poukázal na oddíl B přílohy č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb., z níž dovodil, že by měl být posouzen alespoň jako částečně invalidní podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.

Nejvyšší správní soud (dále též „soud“) nejprve posuzoval, zda řízení před soudem I. stupně nebylo zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], nebylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, není nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] či nicotné. To nezjistil, a proto přezkoumal napadené rozhodnutí městského soudu v rozsahu a v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.); dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pro posouzení zdravotního stavu občanů a dochované pracovní schopnosti jsou pro účely přezkumného soudního řízení podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění povolány posudkové komise MPSV. Pro toto řízení je nezbytné posouzení zdravotního stavu občanů tak, aby byly vyloučeny pochybnosti o úplnosti podkladů, na jejichž základě bylo posouzení prováděno, a aby nevznikly žádné pochybnosti ani o diagnóze onemocnění ani o okruhu zaměstnání, která zjištěným onemocněním vyhovují a která jsou schopni vykonávat.

Posudkovými lékaři a tajemníky posudkových komisí MPSV pověřuje ministerstvo své pracovníky s jejich souhlasem. Dalšími členy posudkových komisí jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů. Posudková komise ministerstva je schopna jednat a usnášet se, je-li přítomen posudkový lékař (který je předsedou této komise), tajemník a další lékař. Posudková komise se usnáší většinou hlasů a při rovnosti hlasů rozhoduje hlas jejího předsedy (§ 1 až 4 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení).

Z hlediska hmotněprávní úpravy se na věc vztahuje zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Ten byl proveden vyhláškou č. 284/1995 Sb.; její příloha č. 2 stanovuje procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti (v daném případě ve znění vyhlášky č. 40/2000 Sb.). Podmínky, za nichž lze plný invalidní důchod přiznat, jsou vyjádřeny v § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.; pojištěnec je plně invalidní,

jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu buď poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66%, nebo je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Zjistí-li se, že nárok na důchod zanikl, důchod se odejme [§ 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb.]. Způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a okruh zdravotních postižení umožňujících soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek stanoví předváděcí předpis (zmiňovaná vyhláška č. 284/1995 Sb.).

Způsob výpočtu procentní míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti tedy upravuje § 6 vyhlášky č. 284/1995 Sb. a její příloha č. 2. Zdravotní postižení umožňující soustavnou výdělečnou činnost za zcela mimořádných podmínek pak je vymezen v § 7 a příloze 3 vyhlášky. Mezi těmi je mj. úplná nevidomost obou očí, praktická nevidomost obou očí a těžce slabý zrak spolu s těžkou nedoslýchavostí, případně úplnou nebo praktickou hluchotou.

Žalovaná v době vydání rozhodnutí vycházela z posouzení zdravotního stavu stěžovatele, tj. z posudku lékaře příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Pravomoc posuzovat zdravotní stav a pracovní schopnost občanů přitom vyplývá z § 8 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Posudek Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 8. 2001 přitom vyzněl tak, že stěžovatel již není plně invalidní, neboť jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 45 % (dle kapitoly VII oddílu A položky 7 písm. a) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. s navýšením dle § 6 odst. 4 téže vyhlášky, ve znění vyhlášky č. 40/2000 Sb.). U stěžovatele dle posudku došlo po očních operacích ke zlepšení zrakových funkcí jediného vidoucího oka; nález již neodpovídá ani úplné ani praktické nevidomosti. Posuzující lékař vycházel z psychiatrické zprávy ze dne 28. 2. 2001, oční zprávy ze dne 20. 3. 2001 a 25. 6. 2001, gastroenterologické zprávy ze dne 26. 6. 2001, neurologické zprávy ze dne 29. 6. 2001, diabetologické zprávy ze dne 17. 7. 2001 a radiodiagnostické zprávy ze dne 18. 7. 2001. Stěžovatele také sám vyšetřil.

Toto zdravotní posouzení bylo v průběhu přezkumného soudního řízení ověřeno posudky posudkové komise MPSV. Posudková komise složená z posudkového lékaře, dalšího lékaře (odborného neurologa) a tajemnice při jednání dne 27. 3. 2002 dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je vada zraku spojená s úplnou slepotou pravého oka při zachované dobré zrakové funkci na oku levém a že jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla o 45 %. Podkladem pro její rozhodnutí byl posudkový spis žalované, zdravotní dokumentace zapůjčená od stěžovatelovy praktické lékařky a vyšetření stěžovatele.

Vzhledem k námitkám stěžovatele brojícím proti formálnosti a nesprávnosti prvního posudku (nesprávný závěr o umělé čočce voperované do jeho levého oka, neúčast odborného očního lékaře), Městský soud v Praze vyžádal doplňující posudek; ten byl vyhotoven dne 20. 6. 2002 za účasti téhož posudkového lékaře, odborného oftalmologa a tajemnice. Posudková komise MPSV uznala, že v původní posudek byl nepřesný, pokud uváděl, že stěžovatel má v levém oku voperovanou umělou čočku; tento omyl je však po stránce posudkové bezvýznamný. Rozhodující jsou totiž zrakové funkce; zde posudková komise nezjistila skutečnosti, které by odůvodňovaly změnu výroku. Posudková komise se přitom zabývala i tvrzením stěžovatele, že je schopen pracovat jen za mimořádných podmínek, tj. že je plně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb.

Posudková komise zde vyšla z přílohy č. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb. a uzavřela, že stěžovatel trpí toliko jednostrannou ztrátou zraku a nejde tedy o úplnou nebo praktickou slepotu obou očí. Posudková komise tedy setrvala tedy na tom, že stěžovatel není plně invalidní.

Lze uzavřít, že zdravotní stav stěžovatele byl posuzován v souladu s požadavky zákona, tj. i za přítomnosti dalšího lékaře z oboru nemoci, jež byla určena jako rozhodující příčina poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti (skutečnost, že onemocnění očí je rozhodující příčinou poklesu soustavné výdělečné činnosti stěžovatel přitom nikdy nezpochyboval). Při prvním posouzení byl po oční stránce vyšetřen posudkovým lékařem, který – jak bylo vysvětleno při druhém posouzení – byl kvalifikován i v oboru očního lékařství. Posudková komise přitom měla k dispozici veškeré zdravotní nálezy a vycházela i z vlastního vyšetření. Při druhém doplňujícím jednání byl navíc členem posudkové komise i odborný oftalmolog; zde se pak posudková komise vypořádala se všemi námitkami, které stěžovatel podal.

O přesvědčivosti, správnosti a úplnosti těchto posudků, které jako důkazy vzal za základ svého rozhodnutí Městský soud v Praze, nemá Nejvyšší správní soud pochybnost. Tyto posudky přitom potvrdily správnost závěru žalované o naplnění podmínek pro odnětí plného invalidního důchodu. Tento závěr odpovídá skutkovým zjištěním, není s nimi v rozporu, a tato skutková zjištění lze považovat za dostatečná. Řízení před žalovanou tedy netrpělo stěžovatelem vytýkanou vadou; skutková zjištění, z nichž žalovaná vycházela (tj. pokles stěžovatelovy schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 45 %), nejsou v rozporu s obsahem správního spisu; naopak v něm mají jednoznačnou oporu (viz posudek Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 8. 2001).

Městský soud v Praze přitom věc hodnotil správně i co do právních otázek. Jestliže stěžovatelova schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla jen o 45 %, pak tu jsou skutečně podmínky pro odnětí plného invalidního důchodu. Na tom nemůže nic změnit ani námitka, že zdravotní postižení je podřaditelné pod bod 2 přílohy 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., tj. pod praktickou nevidomost, neboť pravé oko je zcela slepé a funkce levého oka je zásadně omezena. K této otázce se také vyjádřil posudek posudkové komise s tím, že stěžovatel trpí toliko jednostrannou ztrátou zraku a nejde tedy o úplnou nebo praktickou slepotu obou očí. Tento závěr posudková komise učinila jak na základě úplné zdravotní dokumentace (proti té nebyla vznesena námitka), tak na základě vlastního vyšetření odborným očním lékařem. Posudek je úplný, správný a přesvědčivý i v tomto směru.

Stěžovatel v závěru ještě namítal, že by měl být posouzen alespoň jako částečně invalidní podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., tj. proto, že mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ztěžuje obecné životní podmínky.

Takový nárok ale nebyl předmětem řízení ani soudního přezkoumání. Žalovaná v napadeném rozhodnutí rozhodovala toliko o odnětí důchodu, a v odůvodnění rozhodnutí avizovala, že o nároku stěžovatele na částečný invalidní důchod bude rozhodnuto dodatečně. O přiznání částečného invalidního důchodu a jeho výši tedy bude vydáno samostatné rozhodnutí. Je pak na stěžovateli, aby v případě nespokojenosti s ním proti němu brojil samostatnou žalobou.

Jestliže tedy Městský soud v Praze vycházel ze shora popsaných a zhodnocených posudků posudkové komise MPSV a rozhodnutí žalované potvrdil, pak nepochybil.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost neshledal nedůvodnou a zamítl ji (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. května 2005

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu